

• جشن پیکران •

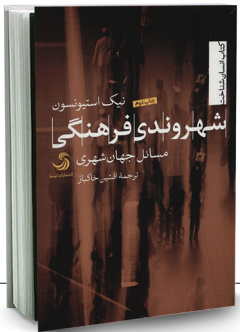
• زهرا روح الامین •

فردی سازی جهان شهری

شهروندی «پیشه‌ای پس دشوار» است. شهروندی به چه معناست؟ حقوق‌های یک شهروند چه مؤلفه‌هایی را در بر می‌گیرد؟ شهروندی در سراسییبی افول است یا اینکه با فرایند دگردیسی و تبدیل، از شکل جدیدی سر برآورده است؟ دولت‌ها در صورتی که چه منشی اتخاذ کنند، «شهروند فعال یا منفعل» در جامعه خواهند داشت؟ با توجه به سطح توسعه اجتماعی و اقتصادی جوامع، کدام نوع از شهروندی برای آن‌ها مناسب است؟ کتاب حاضر در برگیرنده پاسخ سوالات مطرح شده با تأکید بر سویه‌های فرهنگی شهروندی است. نیک استیونسون در فصل نخست، پنجره‌ای به برخی از بحث‌هایی می‌گشاید که به‌دنبال ایجاد پیوند میان مطالعهٔ شهروندی و فرهنگ بوده‌اند. ستون این کتاب، گذار به جامعهٔ جدید اطلاعات‌محور و استمرار بر اهمیت مسائل شهروندی است. نویسنده به‌ویژه نشان می‌دهد مفهوم انتقادی جامعهٔ مدنی در قلب درک‌های فرهنگی شهروندی قرار دارد. بر این اساس، فرایندهای عادی‌سازی، جهانی‌سازی و فردی‌سازی را نیز بررسی می‌کند و سپس به‌دنبال نقد درک‌های اجتماع‌گرایانه از شهروندی می‌رود. هدف فصل نخست، تشریح این اندیشه است که شهروندی فرهنگی به امکان برقراری ارتباط و گفت‌وگو در جامعهٔ فرهنگی اشاره دارد. این موضوع اصلی کتاب حاضر است و در فصل‌های اصلی کتاب تکرار می‌شود.

فصل دوم، درک جهان شهری شهروندی در سطوح مختلف را توسعه می‌دهد که مفاهیم شهروندی را با توسعهٔ خویشتن، چندفرهنگی‌گرایی و نیاز به شهروندی مبتنی بر شهر مرتبط می‌کند. ایدهٔ جهان شهرگرایی که شاید دومین موضوع اصلی کتاب حاضر است، با نیاز به توسعهٔ نهادهای دموکراتیک جدید که از مرزهای ملت فراتر می‌روند و شالوده‌شکنی مرزها و فرصت‌هایی سرورکار دارد که مانع از سیاسی‌سازی زندگی هر روزه می‌شود. نگرانی دربارهٔ مرزها را در فصل سوم نیز می‌توان دید که با بررسی مجدد تقابل‌های فرضی میان فرهنگ و طبیعت آغاز می‌شود. شهروندی بوم‌شناختی نیازمند شکل‌های جدید فضای عمومی و مرتبط ساختن مجدد و سیاسی مسائل فرهنگ و طبیعت است که طرح بسیاری از مسائلی را که جوامع مدرن در پیِ پرهیز از آن هستند، میسر می‌کند. نویسنده از شهروند بوم‌زیستی در این فصل دفاع می‌کند که از تلاش‌های فردی برای فرار و شیوه‌های جالب و بدیع اجتماع‌گرایی برای مرتبط ساختن مسئولیت و لذت فراتر رفته است. فصل چهارم که دربارهٔ شهروندی رسانه‌ای است نیز می‌گوید که ایده‌های ملت، بیش از حد بر اندیشه‌های ماسلط شده‌اند. ظهور سازمان‌های رسانه‌ای فراملی، مبارزه رسانه برای حقوق بشر، فرهنگ سرعت، اینترنت، ایده‌های وابسته به جنسیت، فرهنگ مردمی و زوال شفقت و مهر بانی تنها برخی از دلایلی هستند که نشان می‌دهند باید در فرضیات تجدیدنظر شود. در این ارتباط، جنبه‌های رسانه‌ای شهروندی در مرکز میدان مبارزه برای عدالت و رسمیت در عرصهٔ جهانی ایستاده‌اند. فصل پنجم، نگاهی دقیق‌تر به تأثیر مصرف‌گرایی، مصرف و سیاست فرهنگی دارد و پس از آن، این نگرانی‌ها را با دغدغه‌های شهروندی مرتبط می‌کند. در اینجا موضوع اصلی، باز یافت شهروندی فرهنگی مشترک است که ممکن است برای جوامع جهان شهری مدرن مناسب باشد.

شهروندی فرهنگی، مسائل جهان شهری، نویسنده: نیک استیونسون، مترجم: افشین خاکباز، چاپ اول ۱۳۹۲، انتشارات تپسا

رونمایی از یک کتاب عکاسی با مقدمه‌ای از نادر ابراهیمی

مراسم رونمایی از کتاب «گیسوانم در باد» مریم زندی در بهمن ماه سال جاری در شهر کتاب آرین تهران، برگزار شد. مریم زندی از عکاسان پیشکسوت و هنرمند ایرانی است که سیاه مشق‌هایش را در کتاب جدید خود منتشر کرده. عکس‌ها بین دهه‌های ۴۰ تا ۷۰ شمسی و اکثرا در روستاهای استان گلستان گرفته شده‌اند. نکته جالب توجه اینکه کتاب، مقدمه دومی به نثر نادر ابراهیمی دارد. این کتاب توسط موسسه فرهنگی پژوهشی چاپ و نشر «نظر» در ۱۴۰ صفحه و با قیمت ۴۸۰۰۰ تومان در اختیار مخاطبان قرار گرفته است.

۱۲ | کتبیون

ویس مشرق

کتابگردی

عنوان: ناتور دشت / نویسنده: جی. دی. سلینجر / انتشارات علمی و فرهنگی و نیلا

ناتور دشت، یک رمان تمام‌نشدنی

خلق کرده است، حداقل در برهه زمانی کوتاهی در وجود هراسانی نمایان می‌شود و همین باعث شده این کتاب به رمانی شاخص در ادبیات آمریکا تبدیل شود. در سایت «گودریدز» بیش از ۷۵۰ هزار نفر نمره پنج از پنج را به این کتاب داده‌اند و مجله گاردین ناتوردشت را جز صد رمان برتر جهان قرار داده است. ما فارسی‌زبانان هم خوش شانس بوده‌ایم که این کتاب با ترجمه خوب محمد نجفی در اختیارمان قرار گرفته تا بتوانیم به‌واسطه این ترجمه روان یا لحن حرف زدن قهرمان داستان ارتباط ویژه‌ای برقرار کنیم. ناتوردشت را با این ترجمه، انتشارات نیلا برای اولین بار در سال ۱۳۷۷ منتشر کرده و انتشارات علمی و فرهنگی نیز این کتاب را با ترجمه احمد کریمی در ۲۴۲ صفحه به چاپ رسانده است.

عاصی و ژکی که با زبانی خودمانی هرچه به ذهنش می‌رسد را بیان می‌کند. او از مدرسه اخراج شده و می‌خواهد تا وقتی که خانواده از اخراجش باخبر نشده‌اند، برای خودش آزاد باشد. پس، از خوابگاه بیرون می‌زند و وارد دنیای بیرون می‌شود. وارد شدن او به دنیای بیرون و روبه‌رو شدن او با مردم جامعه، نماد انتقال از دوران کودکی به بزرگسالی است. اکنون هولدن کالفیلد دیگر بچه نیست. او احساس تنهایی می‌کند، احساس می‌کند با دنیای بیرون بیگانه است و همه چیز به نظرش افسرده‌کننده می‌رسد: «می‌فهمم یکی ممکنه بره سینما چون کار دیگه‌ای نداره، ولی وقتی کسی واقعا می‌خواد بره سینما و حتی تند راه میره که زودتر برسه خیلی افسرده میشم.» شخصیت آشنایی که سلینجر در کتاب «ناتور دشت»

• گزارش کتاب •

• مهر آذین بشری راد •

«اگه واقعا می‌خوای قضیه رو بشنوی، لایذ اولین چیزی که می‌خوای بدونی اینه که کجاذنیا اومده‌ام و بچگی گندم چه جوری بوده و پدر و مادرم قبل دنیا اومدنم چیکار می‌کردن و از این جور مزخرفات دیوید کاپرفیلدی، ولی من اصلا حلال و حوصله تعریف کردن این چیزا رو ندارم. اولاً که این حرفا کیسلم میکسنه، ثانیاً هم اگه به چیز به کل، خصوصی از پدر و مادرم تعریف کنم جفتشون خون‌روش دو قبضه می‌گیرن...» از همین چهار خط اول کتاب، تکلیف خواننده با شخصیت اول داستان مشخص می‌شود. نوجوان

عنوان: مجموعه اسطوره‌های ملل / گروهی از نویسندگان / مترجم: عباس مخبر / نشر مرکز

اسطوره‌ها چه قصه‌هایی تعریف می‌کنند؟

مجموعه اسطوره‌های ملل نویسندگان مختلف دارد که همگی را «عباس مخبر» ترجمه و نشر «مرکز» منتشر کرده است.

عالم پرداخته است. از اسطوره‌های ایران گرفته تا مصر، یونان، روم، بین‌النهرین، هند و بسیاری سرزمین‌های دیگر. ملل مختلف اساطیر متفاوت و گاه مشابه داشته‌اند. در اساطیر ایرانی اگرچه ایزدان و ایزدبانوان چندانی وجود ندارد، اما پُر است از قهرمانان و پهلوانانی با نیروها و توانایی‌های خارق‌العاده. اگر حوصله خواندن متن‌های اسطوره‌ای بلندی مثل شاهنامه یا بازنویسی‌ها و تفسیرهایشان را ندارید (که البته بهتر است داشته باشید!)، مجلدمربوط به اسطوره‌های ایرانی و سایر مجلدات این مجموعه کهم‌چجم، کمک‌زبادی به‌شناخت کلی اساطیر جهان خواهد کرد. پس از این مطالعه کوتاه، در صورت تمایل می‌توانید اسطوره‌های موردنظر را در منابع مفصل‌تری دنبال کنید.

چنین سؤالاتی پاسخ دهد و این بود که انسان بیچاره مانده بود و کوهی از سؤالات بی‌جواب. در همین جا بود که «اسطوره» متولد شد. با ربط دادن هر پدیده‌ای به عاملی ماورایی، بشر به‌دنبال تسکینی برای دغدغه‌هایش بود. مطالعه اساطیر از دو جهت فایده دارد. اول آنکه اسطوره‌ها می‌توانند روند تکامل تفکر بشر و ربط آن‌ها به باورهای حتی امروزی مردمان جهان را نشان دهند و دیگر آنکه اسطوره خود نوعی قصه و افسانه است که خواندنش می‌تواند همان قدر لذتبخش باشد که خواندن افسانه‌ای کهن. «نشر مرکز» مجموعه‌ای به نام «اسطوره‌های ملل» دارد که هر جلد آن به‌طور مختصر و مفید همراه با عکس، به اساطیریکی از سرزمین‌های

• گزارش کتاب •

• حسین سبحانی •

از زمانی که عقل بشر به سوی تکامل پیش رفت و توانست خود و محیط اطرافش را شناسایی کند، جرقه‌های اولین سؤالات بنیادی در ذهنش روشن شد. در پی علت پدیده‌ها گشت. جهانی که در آن زندگی می‌کنیم از کجا آمده؟ چه کسی مسئول زایش و روبش در زمین است؟ چه می‌شود که باران می‌بارد؟ سرنوشت، انسان را بعد از مرگ به کجا می‌کشاند؟ و هزاران سوال این چنینی دیگر. اما در مراحل اولیه زندگی نوع بشر، نه فلسفه و نه علم آن قدر توانمند نبود که بتواند با دقت و یقین به

عنوان: اشتیلر / نویسنده: ماکس فریش / مترجم: علی اصغر حداد / نشر ماهی

هویت گم‌شده

داستان نویس و نمایش نامه‌نویس سوئسی است که با نوشتن رمان «اشتیلر» به شهرت جهانی رسید. ملاقات و دوستی‌اش با «برشت» تأثیر عمیقی بر او داشت به‌ویژه در آثار نمایشی‌اش به‌وضوح نمایان است. فریش هنگام دریافت جایزه ادبی «شهر زوریخ» در پاسخ به این سوال که چرا می‌نویسد گفت: «عده‌ای برای این می‌نویسند که جهان را تغییر دهند، اما من می‌نویسم برای اینکه جهان را بهتر تحمل کنم». متأسفانه تعداد کمی از آثار او در ایران ترجمه شده است. «دیوار چین»، «آندورا» و «وقتی که جنگ تمام شد» از نمایش‌نامه‌هایی هستند که به ترجمه و چاپ رسیده است. رمان «اشتیلر» در سال ۱۳۸۶ توسط نشر «ماهی»، با ترجمه بسیار خوب «علی اصغر حداد» در ۴۴۷ صفحه به چاپ رسید که تنها رمان ترجمه‌شده از اوست. این کتاب با نام دیگر «هویت گم‌شده» با ترجمه «حسن نقره‌چی» توسط انتشارات «نیلوفر» نیز چاپ شده است.

• کتاب باز •

• مریم فرهنگی •

«انسان هر چیزی را می‌تواند بازگو کند، مگر زندگی واقعی خودش؛ همین امر غیر ممکن است که محکومان می‌کنند آن چیزی باشیم که همراهانمان می‌بینند و بازمی‌تایانند. آن‌هایی که وانمود می‌کنند مرا می‌شناسند، کسانی که خود را دوست من می‌دانند و نمی‌گذارند تغییر کنم، هر معجزه‌ای را (که نمی‌توانم بازگو کنم، آن رویداد بیان‌نشدنی را که نمی‌توانم اثبات کنم) ناپود می‌کنند، فقط برای اینکه بگویند: «من تو را می‌شناسم.» کتاب «اشتیلر» نوشته «ماکس فریش» روایتی روانکوانه از زندگی مردی است به نام «مستر وایت» که وقتی پس از شش سال از آمریکا به وطنش زوریخ بازمی‌گردد، به اتهام جاسوسی و تغییر هویت دستگیرش می‌کنند! آن‌ها او را به نام «لوودویگ اشتیلر» مجسمه‌ساز مشهور سوئسی می‌شناسند در صورتی که او زیر بار پذیرش آن نمی‌رود. بخش اول کتاب، «مستر وایت» در زندان برای اثبات اینکه اشتیلر نیست شروع به نوشتن خاطرات خود از آمریکا و جاهایی که دیده است، می‌کند و بخش دوم مربوط به دادستان پرونده است که افراد و اسنادی را برای اشتیلر بودن او ارائه می‌دهد. اشتیلر در این میان خاطراتی را بیان می‌کند که شرح استحاله اوست. اتفاق‌ها، انتخاب‌ها و گنش‌ها در مسیر زندگی، بخشی از هویت هر فرد را در بر می‌گیرد که ناگستنی است. «ماکس رودلف فریش»

کمد جادویی نارنیا

که این اثر را به یکی از ماندگارترین آثار کلاسیک ادبیات انگلیس تبدیل کرده است. این مجموعه داستان در ایران با ترجمه امید اقتداری و منوچهر کریم‌زاده انتشارات «کیمیا» به چاپ رسید. استقبال گسترده و روزافزون نوجوانان جهان از این ماجراهای شگفت‌انگیز باعث شد تا سه فیلم فانتزی با عنوان اصلی «سرگذشت نارنیا» براساس سه جلد از این مجموعه داستان ساخته شود. دو فیلم نخست: «سرگذشت نارنیا: شیر، کمد و جادوگر» و «سرگذشت نارنیا: شاهزاده کاسپین» را شرکت «والت دیزنی» و قسمت سوم آن «سرگذشت نارنیا: سفر کشتی سپیده‌نیما» را شرکت «فاکس قرن بیستم» تولید کرد. در نهایت باید مژده ساخت سری چهارم سرگذشت نارنیا را به مخاطبان ادبیات و سینمای فانتزی بدهیم تا با خواندن کتاب چهارم این مجموعه، خود را برای اکران «سرگذشت نارنیا: صندلی نقره‌ای» در سال ۲۰۲۰ آماده کنند.

• کتاب باز •

احتمالاً اولین چیزی که پس از شنیدن نام «نارنیا» به یاد می‌آوریم، گندمی است که چهار کودک با بازکردن در آن، وارد سرزمینی پُر برف و زمستانی می‌شوند. اصلاً را به یاد می‌آوریم که شیری سخنگوست و مهریان و نهایتاً جادیس جادوگر را که دشمن این سرزمین و عامل یخ‌زدن آن است. این المان‌ها در کنار هم نام اولین کتاب از مجموعه داستان‌های نارنیا را تشکیل می‌دهند، یعنی شیر، کمد، جادوگر. کلاویو استیپلز لوئیس معروف به سی. اس. لوئیس، نویسنده، منتقد، پژوهشگر ادبی و استاد دانشگاه کمبریج، در کنار فعالیت‌های پررنگش در زمینه‌های گوناگون ادبیات، ماجراهای نارنیا را برای کودکان و نوجوانان نوشت و مدال کارنگی، از جایزه‌های معتبر ادبیات کودک را برای آخرین جلد این مجموعه داستان یعنی «آخرین نبرد» از آن خود کرد. ماجراهای «نارنیا» که با نگاهی بر اساطیر یونانی، رومی، همچنین افسانه‌های کهن برتانیای و ایرلند نوشته شده، شامل هفت کتاب مستقل است و خواننده می‌تواند هریک از آن‌ها را جدا از شش کتاب دیگر و بدون در نظر گرفتن عناصر مشترک آن‌ها بخواند. البته تردیدی نیست که حوادث خیال‌انگیز و فضای داستان، مخاطب نوجوان را به پیگیری سرنوشت قهرمانانش و خواندن کتاب‌های بعدی علاقه‌مند می‌کند. شاید همین حوادث به‌هم تنیده و پیوند ناپیدا میان زمان و مکان و حوادث داستان‌هاست